

Комисија за очување националних споменика, на основу члана 39. став 3. Пословника о раду Комисије за очување националних споменика ("Службени гласник БиХ", бр. 4/03, 33/03, 31/06, 99/06 и 53/11), а у вези са чланом V став 3. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, на 65. сједници одржаној од 3 до 5. марта 2015. године, донијела је

ОДЛУКУ

I

- (1) За добра културно-историјског наслијеђа уврштена на Списак добара, који је саставни дио ове одлуке, продужава се режим заштите из члана V став 3. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини.
- (2) Режим заштите у смислу става (1) ове тачке продужава се до доношења коначне одлуке Комисије за очување националних споменика о проглашењу предложеног добра националним спомеником или о одбијању приједлога за проглашење.

II

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 03.1-02.9-63/15-1

3. марта 2015. године

Сарајево

Председавајући Комисије

Дубравко Ловреновић, с. р.

Комисија за очување националних споменика, на основу члана 39. став 3. Пословника о раду Комисије за очување националних споменика ("Службени гласник БиХ", бр. 4/03, 33/03, 31/06, 99/06 и 53/11), а у вези са чланом V став 3. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, на 65. сједници одржаној од 3. до 5. марта 2015. године, донијела је

ОДЛУКУ

I

- (1) За добра културно-историјског наслијеђа уврштена на Списак добара, који је саставни дио ове одлуке, продужава се режим заштите из члана V став 3. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини.
- (2) Режим заштите у смислу става (1) ове тачке продужава се до доношења коначне одлуке Комисије за очување националних споменика о проглашењу предложеног добра националним спомеником или о одбијању приједлога за проглашење.

II

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 03.1-02.9-63/15-1

3. марта 2015. године

Сарајево

Председавајући Комисије

Дубравко Ловреновић, с. р.

Списак

културно-историјских добара за која се продужава режим заштите из члана V став 3. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини

1. Градина на Златишту, Сарајево
2. Млинице у Илићима, Мостар
3. Село Витковци, Теслић
4. Град на Пјенавцу и некропола са стећцима, Хан Пијесак
5. Грчко гробље - Медвједице, Тарчин
6. Казнено поправни завод затвореног типа, Зеница

7. Некрополе са стећцима у насељеним мјестима Кисељак, Парежевићи, Вишњица, Гомионица, Палеж, Подостиње, Духри, Хан Плоча, Кулијеш, Буковица, Забрђе, Жезелево, Хан Ивица, Ковачи и Бољковићи, Кисељак
8. Некрополе са стећцима у насељеним мјестима Бреза, Суботићи, Хочевље, Коритник, Сливно, Жупча и Орахово, Бреза
9. Некропола стећака у насељеном мјесту Тохољи, Фоча
10. Цамије у Бусовачи (варош), Буковцима и Путишу, Бусовача
11. Некрополе са стећцима у насељеним мјестима Катићи, Крчевине, Раван, Густо граб, Хозановићи, Михаљевићи и Добраљево, Бусовача
12. Градина - Средњовјековна утврда и некропола Каурско гробље у насељеном мјесту Путиш, Бусовача
13. Кућа у улици Јована Јовановића Змаја 2, Брчко
14. Академија наука и умјетности Републике Српске у улици Бана Лазаревића 1, Бања Лука
15. Некропола стећака "Каурско гробље" у насељеном мјесту Боровнићи, Фоча
16. Тонлагића магази, Тешањ

Председавајући Комисије
Дубравко Ловреновић, с. р.

DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

231

Темелјем чланка 16. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02 и 102/09) и чланка 14. ставак (1) и (3) тачка е) Закона о зракопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 39/09), генерални рavnателј Дирекције за цивилно зракопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК

О СУСТАВУ УПРАВЉАЊА СИГУРНОСТИ ЗРАЧНЕ ПЛОВИДБЕ

I. ОПЃЕ ОДРЕДБЕ

Чланак 1.

(Предмет)

Овим правилником дефинирају се захтјеви за успостављање, кориштење и унапрјеђивање система управљања сигурности зрачне пловидбе (у даљем тексту: SMS).

Чланак 2.

(Дефиниције)

- (1) Појам "сигурност", који се користи у тексту овог правилника, означава сигурност зрачне пловидбе.
- (2) Дефиниције које се употребљавају у Правилнику имају слjedeће значење:
  - a) Политика сигурности (*Safety Policy*) означава изјаву организације о основном приступу којим та организација постиже разину сигурности која се може толерирати;
  - b) Сигурносне гаранције (*Safety Assurance*) су све планиране и систематичне мјере које су потребне да би се осигурало повјерење у то да производ, услуга, организација или функционални систем постижу прихватљиву или толерантну сигурност;
  - c) Достигнуте разине сигурности (*Safety Performance*) означавају разине сигурности које су држава или пружатељ услуга остварили суkladно дефинираним циљним вредностима разине сигурности и показатељима достигнуте разине сигурности;

- d) Pokazatelj dostignute razine sigurnosti (*Safety Performance Indicator*) je parametar zasnovan na podacima koji se koriste za praćenje i procjenu dostignute razine sigurnosti;
- e) Zapisi o sigurnosti (*Safety Records*) su skup informacija o jednom sigurnosnom događaju ili nizu sigurnosnih događaja koje se prikupljaju i čuvaju i kojima se demonstrira učinkovitost uspostavljenog sustava upravljanja sigurnosti letenja;
- f) Cilj sigurnosti (*Safety Objective*) je kvalitativan ili kvantitativan iskaz koji određuje maksimalno očekivanu učestalost ili vjerojatnoću pojavljivanja neke opasnosti;
- g) Sigurnost (*Safety*) označava stanje u kome su rizici povezani sa zrakoplovnim aktivnostima a koji se odnose na, ili su izravna podrška izvođenju operacija na zrakoplovu, smanjeni i kontrolirani do prihvatljive razine;
- h) Ciljne vrijednosti razine sigurnosti (*Safety Performance Targets*) su planirani ili namijenjeni cilj za pokazatelj(e) dostignute razine sigurnosti tijekom određenog perioda;
- i) Odgovorni rukovoditelj (*Accountable Executive*) je osoba koja ima sveobuhvatnu odgovornost za efikasno sprovođenje SMS zrakoplovnog subjekta;
- j) Državni program sigurnosti (*State Safety Programme*) je integrirani skup propisa i aktivnosti čiji je cilj poboljšanje sigurnosti;
- k) Odgovorna osoba za sigurnost (*Safety Manager*) je osoba koje je zadužena za razvoj i primjenu učinkovitog SMS;
- l) Ozbiljnost rizika (*Risk Severity*) je moguća posljedica neželjenog događaja ili stanja, izražena u odnosu na najgoru predviđenu situaciju;
- m) Opasnost (*Hazard*) je svako stanje, događaj ili okolnost koji mogu dovesti do udesa;
- n) Prihvatljiva razina sigurnosti (*Acceptable Level of Safety*) je minimalna razina sigurnosti koju uspostavlja država, a omogućava mjerenje ostvarene ili dostignute razine sigurnosti zrakoplovnog subjekta i njegovog sustava upravljanja sigurnosti;
- o) Procjena rizika (*Risk Assessment*) je procjena kojom se utvrđuje da li se ostvaren ili uočen rizik može tolerirati;
- p) Pružatelj usluga (*Service provider*) je bilo koja organizacija koja pruža zrakoplovne usluge i obuhvata odobrene/ovlaštene organizacije za obuku zrakoplovnog osoblja, operatore zrakoplova koji obavljaju međunarodni komercijalni zračni transport, odobrene/ovlaštene organizacije za održavanje, organizacije odgovorne za projektiranje tipova i/ili izradu zrakoplova, pružatelje usluga u zračnom prometu, operatore certificiranih aerodroma za međunarodni zračni prijevoz (ovisno od slučaja) i operatore generalne avijacije koji obavljaju međunarodne zrakoplovne operacije sa velikim ili turboblaznim zrakoplovima, a koje su izložene sigurnosnim rizicima tijekom pružanja svojih usluga;
- r) Rizik po sigurnost (*Safety Risk*) je prognozirana vjerojatnoća i ozbiljnost posljedica ili ishoda potencijalne opasnosti;
- s) Sustav upravljanja sigurnosti (*Safety Management System - SMS*) obuhvata sistematski pristup upravljanju sigurnosti zračne plovidbe, uključujući neophodnu organizacijsku strukturu, odgovornosti, politike i procedure;
- t) Vjerojatnoća rizika (*Risk Probability*) je vjerojatnoća da će se neki neželjeni događaj ili stanje dogoditi;
- u) Kompleksne organizacije (odobrene organizacije za obuku zrakoplovnog osoblja, sukladno zahtjevima FCL, i komercijalni zračni operateri):
- su organizacije koje imaju 20 ili više zaposlenih;
  - su organizacije koje imaju manje od 20 zaposlenih ako:
  - sprovode obuku/operacije sa različitim tipovima zrakoplova,
  - sprovode obuku/operacije u posebnim okolnostima ili ambijentu (npr: planinsko područje, na moru u blizini obale - offshore),
  - sprovode obuku/operacije koja zahtijeva posebno odobrenje (performance base navigation - PBN, low visibility operation - LVO, extended range operations with two engine aeroplanes - ETOPS, helicopters hoist operation - HHO, helicopter emergency medical service - HEMS, night vision imaging system - NVIS, dangerous goods - DG);
- v) Nekompleksne organizacije su one odobrene organizacije za obuku zrakoplovnog osoblja, sukladno zahtjevima FCL, koji obavljaju obuku za sticanje dozvole LAPL, PPL, SPL i BPL i pridruženih ovlaštenja i certifikata i medicinski zrakoplovni centri (Aero Medical Centres - AeMCs).

Članak 3.

(Oblast primjene)

- (1) Pružatelji usluga, u ovisnosti od veličine i kompleksnosti organizacije i prirode pružanja usluga, koji su u obvezi da implementiraju SMS, su sljedeći:
- a) Odobrene kompleksne organizacije za obuku zrakoplovnog osoblja, koji su tijekom obavljanja svoje djelatnosti izloženi sigurnosnim rizicima;
  - b) Zračni operateri sa zrakoplovima koji su odobreni/ovlašteni za obavljanje međunarodnog komercijalnog zračnog prometa;
  - c) Odobrene organizacije za održavanje zrakoplova i odobrene organizacije za kontinualnu plovidbenost zračnim operatorima koji obavljaju operacije u međunarodnom komercijalnom zračnom prometu;
  - d) Organizacije za projektiranje i proizvodnju zrakoplova;
  - e) Pružatelji usluga u zračnom prometu koji su određeni od strane države;
  - f) Operatori odobrenih aerodroma sa kojih se obavlja međunarodni komercijalni zračni promet.
- (2) Međunarodni operateri generalne avijacije, koji svoje operacije izvode sa velikim ili *turbojet* avionima, su u obvezi implementirati SMS koji je srazmjeran veličini i kompleksnosti operacija. U ovim organizacijama SMS treba da minimalno uključuje proces identificiranja hazarda i sa njima povezanih rizika, kao i procese razvoja i implementiranja korektivnih akcija da se održi prihvatljiva razina sigurnosti zračne plovidbe i pružanje monitoringa i procjenu odgovarajućih sigurnosnih aktivnosti.
- (3) Nekompleksne organizacije, navedene u članku 2. stavak (2) točka u) i organizacije koje imaju manje od 20 zaposlenih a koje ne obavljaju poslove ili aktivnosti koje su navedne u članku 2. stavak (2) točka t), nisu u obvezi implementirati SMS.

II. OSNOVNE KOMPONENTE I ELEMENTI SMS**Članak 4.**

(Osnovne komponente i elementi SMS)

- (1) Sustav upravljanja sigurnosti mora da sadrži sljedeće osnovne komponente i elemente:
  - a) Politika i ciljevi sigurnosti:
    - Opredjeljenost i odgovornosti rukovodstva,
    - Krajnja odgovornost za sigurnost,
    - Imenovanje ključnog osoblja za sigurnost,
    - Koordinacija planiranja postupaka u slučaju opasnosti,
    - SMS dokumentacija;
  - b) Upravljanje rizicima:
    - Identificiranje opasnosti,
    - Procjena, analiza i ublažavanje rizika;
  - c) Sigurnosne garancije:
    - Praćenje i mjerenje dostignute razine sigurnosti,
    - Upravljanje promjenama,
    - Kontinuirano unaprjeđenje SMS;
  - d) Promocija sigurnosti:
    - Obuka osoblja,
    - Komunikacija u vezi sigurnosti.

Članak 5.

(Opredjeljenost i odgovornost rukovodstva)

- (1) Pružatelj usluga mora definirati politiku sigurnosti i ciljeve sigurnosti organizacije, sukladno nacionalnim propisima, međunarodnim standardima i najboljom praksom u zrakoplovnoj industriji.
- (2) Politika sigurnosti označava opredjeljenost organizacije za unaprjeđenje sigurnosti i mora uključiti jasnu izjavu o osiguranju neophodnih ljudskih i financijskih sredstava za implementiranje politike.
- (3) Politika sigurnosti mora da bude potpisana od strane odgovornog rukovoditelja organizacije, da uključuje odgovornost rukovoditelja i zaposlenih u organizaciji u pogledu dostignute razine sigurnosti SMS i da bude predstavljena zaposlenim u organizaciji sa jasnim dokazom o upoznavanju zaposlenih o istoj.
- (4) Politika sigurnosti treba da podstiče zaposlene na izvješćivanje o događajima koji ugrožavaju sigurnost i uvjete pod kojima se disciplinske mjere neće primjenjivati prema zaposlenima koji prijavljuju opasnosti i izvješćuju o događajima.
- (5) Politiku sigurnosti je potrebno periodično analizirati i ažurirati kako bi ostala relevantna i odgovarajuća za organizaciju.

Članak 6.

(Krajnja odgovornost za sigurnost)

- (1) Krajnju odgovornost i nadležnosti za implementiranje i unaprjeđenje SMS ima odgovorni rukovoditelj (rukovoditelj organizacije).
- (2) Pružatelj usluga mora identificirati odgovornosti svih članova rukovodnog osoblja i ostalih zaposlenika po pitanju sigurnosti. Odgovornosti za sigurnost i njihova ovlaštenja moraju biti dokumentirana i predstavljena cijeloj organizaciji.
- (3) Pružatelj usluga mora definirati razine rukovoditelja sa ovlaštenjem da donosi odluke u vezi prihvatljivosti rizika.

Članak 7.

(Imenovanje ključnog osoblja za sigurnost)

- (1) Pružatelj usluga mora imenovati odgovornu osobu za sigurnost (*Safety Expert ili Safety Manager, i sl*), kojoj će primarni zadatak biti poslovi uspostavljanja, razvoja, koordiniranja, administracije i unaprjeđenja SMS. O tom imenovanju pružatelj usluga mora da obavijesti BHDCA.

- (2) Odgovorna osoba za sigurnost označavat će kontakt osobu za oblast upravljanja sigurnosti i mora biti imenovana od strane odgovornog rukovoditelja kako bi joj se dodijelila neophodna razina ovlaštenja za postupanja po pitanjima sigurnosti.
- (3) Krajnja odgovornost za SMS je na odgovornom rukovoditelju, a ne na odgovornoj osobi za sigurnost.

Članak 8.

(Koordinacija planiranja postupaka u slučaju opasnosti)

- (1) Pružatelj usluga mora uspostaviti plan postupanja u izvanrednim situacijama (Emergency Response Planing - ERP) u kojem će se definirati odgovornosti i radnje u slučaju izvanrednih situacija.
- (2) Postupci u slučaju opasnosti treba da osiguraju uređen i učinkovit prijelaz iz normalnih operacija u operacije u slučaju opasnosti i povratak u normalan rad što je prije moguće.
- (3) Planovi pružatelja usluga, u ovisnosti od veličine, aktivnosti i kompleksnosti organizacije, moraju da budu kompatibilni a njihova koordinacija treba da bude opisana u SMS naputku.
- (4) Ako je zrakoplovni subjekat predmet planova za izvanredne situacije drugih zrakoplovnih subjekata, on mora da se pridržava tih planova i da se u svom planu za izvanredne situacije poziva na njih.
- (5) Plan za izvanredne situacije mora da sadrži i liste provjere i informacije o imenima i brojevima telefona osoba koje treba kontaktirati i mora da bude redovno pregledan, provjeravan i neprestano dostupan osobama odgovornim za postupanje po planu.

Članak 9.

(SMS dokumentacija)

- (1) Pružatelj usluga mora da razvije i održava SMS dokumentaciju koja obuhvata:
  - a) Priručnik o upravljanju sigurnosti,
  - b) Zapise sustava upravljanja sigurnosti;
- (2) Priručnik o upravljanju sigurnosti sadrži sljedeće elemente:
  - a) Kontrola dokumenta,
  - b) Regulatorni zahtjevi u vezi SMS,
  - c) Opseg i integriranje sustava upravljanja sigurnosti,
  - d) Politika sigurnosti i ciljevi sigurnosti,
  - e) Odgovornost za sigurnost i ključno osoblje,
  - f) Obvezno, dobrovoljno i povjerljivo izvješćivanje o sigurnosti i korektivne radnje,
  - g) Identificiranje opasnosti i procjena rizika,
  - h) Praćenje i mjerenje razine sigurnosti,
  - i) Istrage događaja koji utječu na sigurnost i korektivne radnje,
  - j) Obuka i komunikacija o sigurnosti,
  - k) Stalno unaprjeđenje i revizija SMS,
  - l) Upravljanje evidencijom o SMS,
  - m) Upravljanje promjenama,
  - n) Plan postupanja u hitnim i izvanrednim situacijama (Emergency Response Planing - ERP).
- (3) Ukoliko je određeni element SMS priručnika opisan u drugom dokumentu, element ne mora biti sastavni dio priručnika ali se mora uspostaviti veza sa tim dokumentom.
- (4) Priručnik SMS mora biti dostupan, u štampanom ili elektronskom obliku, svim odgovornim i rukovodećim osobama, kao i svim organizacionim jedinicama pružatelja usluga.
- (5) Zapisi SMS obuhvataju:
  - a) Registar izvješća o događajima, njihova analiza, procjena rizika, korektivne akcije i provjere učinkovitosti korektivnih akcija;

- b) Mjerenje i pokazatelji dostignute razine sigurnosti;
- c) Zapisi procjene sigurnosti;
- d) SMS interni nadzori;
- e) Evidencije osoblja za SMS i zapisi sa obuka;
- f) Zapisi sa sastanaka Savjeta za sigurnost zračne plovidbe;
- g) Plan implemeniranja SMS (tijekom procesa implementiranja).

Članak 10.

(Upravljanje rizicima po sigurnost)

- (1) Pružatelj usluga je obavezan uspostaviti sustav upravljanja rizicima po sigurnost.
- (2) Pružatelj usluga je dužan da uspostavi i održava postupke za prikupljanje i obradu podataka o sigurnosti koji omogućavaju uočavanje opasnosti, analiziranje opasnosti, procjenu rizika i sprovođenje odgovarajućih mjera za umanjenje rizika.
- (3) Prikupljanje podataka o sigurnosti mora da obuhvati obvezno, dobrovoljno i povjerljivo izvješćivanje o događajima.

Članak 11.

(Identificiranje opasnosti)

- (1) Pružatelj usluga mora uspostaviti i održavati formalni proces za identificiranje, zapisivanje, obradu i pružanje povratnih informacija o opasnostima u sprovođenju operacija.
- (2) Identificiranje opasnosti može da bude otkriveno uz pomoć reaktivnih, proaktivnih i prediktivnih metoda, kao i izvješćima zaposlenih.

Članak 12.

(Procjena i umanjenje rizika po sigurnost)

- (1) Pružatelj usluga mora uspostaviti i održavati proces koji osigurava analizu, procjenu i kontrolu rizika po sigurnost koji su u vezi sa identificiranjem opasnosti.
- (2) Procjena rizika po sigurnost mora da bude izvršena u pogledu vjerojatnoće i ozbiljnosti, kao i procjena u pogledu prihvatljivosti rizika.
- (3) Pružatelj usluga mora definirati razine rukovodstva koji imaju ovlaštenje za donošenje odluka o prihvatljivosti rizika.
- (4) Za neprihvatljive rizike pružatelj usluga je dužan da uspostavi i održava mjere za umanjenje rizika po sigurnost.
- (5) Za podnošljive i prihvatljive rizike pružatelj usluga je dužan kontrolirati i preispitivati mjere za ublažavanje rizika.

Članak 13.

(Sigurnosne garancije)

Cilj sigurnosnih garancija jeste prikupljanje točnih i kompletnih informacija o razini usklađenosti sa regulatornim zahtjevima, dokumentiranje ovih informacija i poduzimanje akcija koje će osigurati usuglašenost sa propisima.

Članak 14.

(Praćenje i mjerenje dostignute razine sigurnosti)

- (1) Pružatelj usluga mora razviti, uspostaviti i održavati načine za provjeru dostignute razine sigurnosti organizacije u odnosu na ciljeve i politiku sigurnosti, i utvrditi efektivnost metode kontrole rizika po sigurnost.
- (2) Proces praćenja i mjerenja dostignute razine sigurnosti bi trebao uključiti:
  - a) Izvješćivanje o događajima i interne istrage događaja,
  - b) Procjena stanja sigurnosti i praćenje trenda,
  - c) Analize o sigurnosti.
- (3) Dostignutu razinu sigurnosti pružatelj usluga utvrđuje sukladno indikatorima i ciljevima dostignute razine sigurnosti.

Članak 15.

(Upravljanje promjenama)

- (1) Pružatelj usluga mora razviti, uspostaviti i održavati formalni proces za upravljanje promjenama. Proces mora da:
  - a) Identificira promjene unutar pružatelja usluga koje mogu utjecati na razinu rizika po sigurnost u vezi sa uspostavljenim procesima i uslugama i upravljanje rizicima koji mogu nastati od tih promjena;
  - b) Definira dogovore oko osiguranja dostignute razine sigurnosti prije implementiranja promjena;
  - c) Eliminira ili modificira metode kontrole rizika koji više nisu potrebni zbog promjena u operativnom okruženju.

Članak 16.

(Kontinuirano unaprjeđenje SMS)

- (1) Pružatelj usluga mora razviti, uspostaviti i održavati formalni proces za identificiranje uzroka zbog kojih su dostignute razine sigurnosti ispod definiranih standarda, određivanje posljedica takvih dostignutih razina na operacije i eliminiranje tih uzroka.
- (2) Kontinuirano unaprjeđenje SMS-a pružatelja usluga treba da uključuje:
  - a) Proaktivnu i reaktivnu evaluaciju opreme, dokumentacije i procedura, putem nadzora i istraga, u cilju utvrđivanja efektivnosti strategije kontrole i ublažavanja rizika,
  - b) Proaktivnu evaluaciju individualnih performansi zaposlenih kako bi se utvrdilo sprovođenje njihovih odgovornosti za sigurnost.

Članak 17.

(Promocija sigurnosti)

Pružatelj usluga treba razviti, uspostaviti i održavati obuke iz sigurnosti i aktivnosti na komunikaciji kako bi se stvorilo okruženje gdje bi sigurnosni ciljevi u organizaciji bili primjenjivani.

Članak 18.

(Obuke i edukacija iz sigurnosti)

- (1) Pružatelj usluga je dužan da razvije i održava program obuke iz sigurnosti koji osigurava da osoblje bude obučeno i kompetentno za obavljanje svojih dužnosti u sustavu upravljanja sigurnosti.
- (2) Odgovorni rukovoditelj je dužan da završi obuku koja se odnosi na: značaj sigurnosti, politiku sigurnosti i ciljne vrijednosti razine sigurnosti, uloge i odgovornosti u sustavu upravljanja sigurnosti, standarde sustava upravljanja sigurnosti i sigurnosne garancije.
- (3) Pojedinačni program obuka iz sigurnosti treba da bude sukladan zaduženjima koje zaposleni ima u sustavu upravljanja sigurnosti.

Članak 19.

(Sigurnosna komunikacija)

- (1) Pružatelj usluga mora razviti, uspostaviti i održavati formalni način komunikacije o pitanjima sigurnosti kojim se osigurava da je svo osoblje u potpunosti upoznato o sustavu upravljanja sigurnosti kojim pružatelj usluga prikuplja važne informacije o sigurnosti i objašnjava zbog čega su poduzete određene aktivnosti iz područja sigurnosti, kao i zbog čega su donešene ili izmjenjene procedure o sigurnosti.
- (2) Komunikacija o sigurnosti označava temelj za razvoj i održavanje pozitivne sigurnosne kulture.
- (3) Formalni načini komunikacije, između ostalog, mogu biti:

- a) Politika sigurnosti i procedure,
- b) Bilteni,
- c) Izvješća o sigurnosti,
- d) Internet prezentacije i sl.

III. ROKOVI ZA IMPLEMENTIRANJE SMS

Članak 20.

(Rokovi za implementiranje SMS)

- (1) Pružatelji usluga iz članka 3. točke a), b), e) i f) dužni su u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog pravilnika dostaviti BHDCA plan implementiranja SMS, a u roku od 24 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog pravilnika uspostaviti efektivan SMS u svojoj organizaciji.
- (2) Pružatelji usluga iz članka 3. točke c) i d) dužni su do 30. lipnja 2017. godine dostaviti BHDCA plan implementiranja SMS, a do 31.12.2018. godine uspostaviti efektivan SMS u svojoj organizaciji.
- (3) BHDCA sproved će provjeru implementiranja SMS (stručni nadzor) kod pružatelja usluga iz članka 3. ovog pravilnika koji se deklariraju da su implementirali SMS u svojoj organizaciji ili su bili u obvezi implementirati isti sukladno važećim propisima.

Članak 21.

(SMS za nove pružatelje usluga)

- (1) Pružatelji usluga koji namjeravaju da započnu djelatnost, a pripadaju organizacijama iz članka 3. točke a), b), e) i f), dužni su najkasnije 90 dana prije dana namjeravanog započinjanja djelatnosti dostaviti BHDCA plan implementiranja SMS.
- (2) Pružatelji usluga iz stavka (1) ovoga članka dužni su da uspostave efektivan SMS u roku od 12 mjeseci od dana izdavanja uvjerenja (potvrde, certifikata, dozvole, odobrenja i sl.) za obavljanje svoje djelatnosti.
- (3) Pružatelji usluga koji namjeravaju da započnu djelatnost nakon 30. rujna 2017. godine, a pripadaju organizacijama iz članka 3. točke c) i d), dužni su najkasnije 90 dana prije dana namjeravanog započinjanja djelatnosti dostaviti BHDCA plan implementiranja SMS.
- (4) Pružatelji usluga iz stavka (3) ovoga članka dužni su da uspostave efektivan SMS u roku od 18 mjeseci od dana izdavanja uvjerenja (potvrde, certifikata, dozvole, odobrenja i sl.) za obavljanje svoje djelatnosti.

IV. PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 22.

(Prihvatljiv način udovoljavanja zahtjevu)

Do donošenja naputaka o prihvatljivom načinu udovoljavanja zahtjevu iz ovog pravilnika, kao prihvatljiv način udovoljavanja zahtjeva iz ovog pravilnika, prilikom implementiranja SMS u organizacijama iz članka 3. ovog pravilnika i sprovođenja nadzora od strane BHDCA, koristit će se zadnje važeće izdanje ICAO Doc 9859 Safety Management Manual (SMM).

V. STUPANJE NA SNAGU

Članak 23.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-282-1/15
26. ožujka 2015. godine
Banja Luka

Generalni ravnatelj
Dorđe Ratkovića, v. r.

На основу члана 16. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02 и 102/09) и члана 14. став (1) и (3) тачка е) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 39/09), генерални директор Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК

О СИСТЕМУ УПРАВЉАЊА БЕЗБЈЕДНОШЋУ ВАЗДУШНЕ ПЛОВИДБЕ

I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет)

Овим правилником дефинишу се захтјеви за успостављање, коришћење и унапређивање система управљања безбједношћу ваздушне пловидбе (у даљем тексту: SMS).

Члан 2.

(Дефиниције)

- (1) Појам "безбједност", који се користи у тексту овог правилника, означава безбједност ваздушне пловидбе.
- (2) Дефиниције које се употребљавају у Правилнику имају следеће значење:
  - а) Политика безбједности (*Safety Policy*) означава изјаву организације о основном приступу којим та организација постиже ниво безбједности који се може толерисати;
  - б) Безбједносне гаранције (*Safety Assurance*) су све планиране и систематичне мјере које су потребне да би се обезбиједило повјерење у то да производ, услуга, организација или функционални систем постижу прихватљиву или толерантну безбједност;
  - ц) Достигнути ниво безбједности (*Safety Performance*) означавају ниво безбједности који су држава или пружалац услуга остварили у складу са дефинисаним циљним вриједностима нивоа безбједности и показатељима достигнутог нивоа безбједности;
  - д) Показатељ достигнутог нивоа безбједности (*Safety Performance Indicator*) је параметар заснован на подацима који се користе за праћење и процјену достигнутог нивоа безбједности;
  - е) Записи о безбједности (*Safety Records*) су скуп информација о једном безбједносном догађају или низу безбједносних догађаја које се прикупљају и чувају и којима се демонстрира ефикасност успостављеног система управљања безбједношћу летења;
  - ф) Циљ безбједности (*Safety Objective*) је квалитативан или квантитативан исказ који одређује максимално очекивану учесталост или вјероватноћу појављивања неке опасности;
  - г) Безбједност (*Safety*) означава стање у коме су ризици повезани са ваздухопловним активностима а који се односе на, или су директна подршка извођењу операција на ваздухоплову, смањени и контролисани до прихватљивог нивоа;
  - х) Циљне вриједности нивоа безбједности (*Safety Performance Targets*) су планирани или намијењени циљ за показатељ(е) достигнутог нивоа безбједности током одређеног периода;